

Keynote Address

Prof. Dr. S. Rıdvan Karluk (Eskişehir Anadolu University, Turkey)

Dear President,
Honourable Participants,
Dear executives of Beykent, Manas, and Turan Universities
Dear students,
Ladies and Gentlemen,

I would like to start by thanking the Organisation Committee for giving me the opportunity to speak today. Welcome to the third of the International Eurasian Economies Conferences.

This is my fourth visit to this beautiful city since 1992. I have witnessed rapid development on each visit since the Soviet Union dissolved and became independent countries.

The conference shall help academic members and decision makers in the field of Eurasian economies reach results that set out their path and enable regional economies to contribute to the global world economy.

Dear participants,

As you know the Union of Soviet Socialist Republics was dissolved on 25th December 1991 after the Berlin Wall, also known as the “Iron Curtain,” built in Berlin based on a resolution issued by the East German Council on 13th August 1961, was demolished on 9th November 1989. As a result, a new single polar structure was established throughout the world. The new single polar structure led by the United States of America brought with it new hopes, uncertainties, and threats.

The cold war had ended and a period of rooted Eurasian-originated change had started in international relations; the world order based on the nuclear balance between the East and West was abolished.

Once the Soviet Union was dissolved, Kazakhstan, Kirghizstan, Tajikistan, Turkmenistan and Uzbekistan joined the Organisation for Security and Co-Operation in Europe, and signed the United Nations Charter. The republics transferred from central planning economy to market economy, and rapidly integrated with the global world economy.

Central Asia, located in a region where Europe and Asia intersect and is strategically important as a result of this location, has brought the two continents together for years. Turkey is the first state to recognise republics that have gained independence on this geography over the last 20 years.

The relationship between Turkey and Central Asian Republics has developed rapidly since their establishment in 1991; Turkey had opened embassies in all the Central Asian Republics by the beginning of 1992.

An economic, cultural, and technical collaboration agency, called the Turkish Cooperation and Development Agency; was established in 1992 in order to effectively coordinate the help Turkey directly offers Central Asian Republics.

The newly-independent states were given the necessary support to become members of international organisations such as the United Nations and the Organisation for Security and Co-Operation in Europe; a role was also taken on board to make them associated member countries of the NATO’s Partnership for Peace Programme.

Turkey’s approach is based on respecting the sovereignty and territorial integrity of these republics, and the basis of mutual gain.

Within this concept, the Government of the Republic of Turkey sent a committee to conduct good will visits to the six republics (including Tajikistan) in March 1992, in an effort to develop existing economic and political relations.

I was a part of the committee at the time, which was led by the Head Consultant of the Prime Ministry. We visited all the presidents of the Republics and took important steps to develop their relationships with Turkey.

I prepared an agreement draft in order to establish an organisation called “Eurasian Payments Union” that would assist the republics to rapidly integrate into the global world economy and materialise steps taken; however, this agreement never came into force due to developments that rose over time.

Ebulfezl Elçibey (President of Azerbaijan), Nursultan Nazarbayev (President of Kazakhstan), Askar Akayev (President of Kyrgyzstan), Islam Kerimov (President of Uzbekistan), and Saparmurad Niyazov (President of Turkmenistan) attended a summit in Ankara held by Turgut Özal (President of Turkey) during the same year, at which the Ankara Declaration was signed.

Subjects discussed at the Summit were establishing a free trade lay-out that enabled the free movement of individuals, goods, and services by harmonising customs regulations between Turkey and countries in the region; establishing a Common Investment and Development Bank; developing communication opportunities via railway, road, and airway connections; sending the natural resources of countries to Europe via Turkey.

The 11th summit was held in Almaty between 20th and 21st October 2011 hosted by Nursultan Nazarbayev, the President of Kazakhstan.

The Almaty Summit, the first summit organised under the corporate roof of the Turkish Council on the 20th anniversary of their independence, was the first summit to convene for one specific agenda, which was to address Economic Collaboration within this framework.

The Co-operation Council for Turkish-Speaking Countries (The Turkish Council) was established in 2009 as an international organisation to encourage extensive collaboration between countries that spoke the Turkish language. Its founding members are Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, and Turkey.

The council is based on the common political will that arises as a result of the Turkish-Speaking States President Summits. According to its fundamental documents, The Nahçıvan Treaty (3rd October 2009) and Istanbul Declaration (16th September 2010), member countries shall adopt the objectives and principles in the United Nations Treaty.

The Council was established at the Summit held in Istanbul on 16th September 2010, where its priorities and route map was also set out.

As with the continent of Europe, economic and political organisations stated to establish in Central Asia while developing economic and political relationships between Turkey and countries in the region, and relationships between countries in the region developed under various organisations.

The most important of these organisations is the Commonwealth of Independent States. It was established on 21st December 1991, and the Commonwealth of Independent States free trade agreement was signed at the end of 2010. Members of the Commonwealth of Independent States are Azerbaijan, Belarus, Armenia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Moldavia, Uzbekistan, Tajikistan, the Russian Federation, and Ukraine.

Turkmenistan is a supervising member. Georgia left the Commonwealth on 17th August 2009. The Commonwealth of Independent States is one of the largest markets in the world with a 276 million population. The area it covers is 22 million km².

Another important economic collaboration intervention for the Eurasian geography is the Common Economic Area Agreement. Belarus, Kazakhstan, Russia, and Ukraine signed the Agreement to establish a common economic area on 19th September 2003.

The purpose was to abolish goods and service trade restrictions by establishing free trade zones between member countries, and apply common customs and trade policies.

The purpose of the Eurasian Economic Community is to initially establish a customs union between Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Russia, and Tajikistan, and then a common economic field.

The agreement was signed on 10th October 2000, and came into force in May 2001. Moldavia and Ukraine became supervising members in May 2002, while Armenia became a supervising member in April 2003.

Another important organisation that brings Turkey and Central Asia Republics together in the Eurasian region is the Economic Cooperation Organisation, established by Turkey, Iran, and Pakistan in 1985.

In 1964, Presidents and Prime Ministers of Turkey, Iran, and Pakistan issued a declaration in Istanbul in order to develop the regional economic collaboration and established Regional Collaboration for Development. The Izmir Treaty in 1977 established its legal status and it became the Economic Cooperation Organisation in 1985.

As a result, an economic-weighted regional organisation that appealed to a 400 million population and an area of 7 million km² was established after Afghanistan, and Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan, Turkmenistan became members once they obtained independence after the Soviet Union dissolved.

Among the objectives is to become a free trade zone by 2015; however, based on today's conjuncture it may be difficult to satisfy this objective.

The Organisation for Turkish Economic Cooperation is considered to be a powerful mechanism for economic consistency and on that improves mutual cooperation between member countries.

Another important organisation in the Eurasian region is the Shanghai Cooperation Organisation. It was established by the People's Republic of China, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Russia, Tajikistan, and Uzbekistan on 14th April 2001. The organisation is named after the location of the first meeting (Shanghai). India, Iran, Mongolia are supervising members, while Belarus, Sri Lanka, and Turkey are dialogue partners.

In 2011, Turkey applied for dialogue partner status (the status before full membership); Turkey was accepted as a dialogue partner for the organisation at the State Presidents Council held in Beijing on 7th June 2012. This gave Turkey the opportunity to take on a more effective role on the international platform.

The organisation is considered to be the NATO of the East. Putin, President of Russia at the time, hinted about the mission of the organisation at the Bishkek Summit of the organisation in August 2007 by saying, "A single-polar world is unacceptable."

Member states signed a framework agreement alongside the military and political mission in 2003 in order to expand the economic cooperation, and aimed to establish a free trade zone in the long term.

The countries that are members of the organisation are equal to three fifths of the Continent of Asia. This organisation constitutes a quarter of the world population with a population of 1.455 billion. It is the biggest Eurasian organisation related to economy and security.

Kazakhstan took a leading role in all important economic and political developments for Eurasia while these developments were ongoing in the region. In respect of its strategic location, Kazakhstan is one of the most important countries. Kazakhstan has achieved important successes over the 21 years of independence since 1991.

Atatürk, the great leader and founder of the Turkish Republic stated that Kazakhstan had “achieved a lot in a short period of time.”

During his speech at Astana, the capital of Kazakhstan, Nur Sultan Nazarbayev, President of Kazakhstan spoke about the people of Kazakhstan; “Importance should be placed on the Kazakhstani identity and establishing patriotism for Kazakhstan.” This is extremely important for all republics that comprise the Eurasian geography.

All countries in the region must protect their own identities, languages, and cultures.

All nations within the geography should adopt Nazarbayev’s view, “The identity of Kazakhstan must be the starter of the nation of Kazakhstan.” In other words the identity of Uzbekistan must be the starter of the nation of Uzbekistan, the identity of Turkmenistan must be the starter of the nation of Turkmenistan, the identity of Kyrgyzstan must be the starter of the nation of Kyrgyzstan, and the identity of Azerbaijan must be the starter of the nation of Azerbaijan. This reality must never be forgotten and must always be kept alive.

Nazarbayev’s “three-in-one language” is an important cultural project, but the national language of Kazakhstan must be Kazakh. In the event that a common language must be used, this language must be Turkish, as it is the origin of all the languages in question.

Language is the fundamental building block of a country’s culture. Just as it is impossible to speak of the English culture without reference to English, and the French culture without reference to French, it is impossible for the Kazakh culture and literature to develop without developing Kazakh, Uzbek culture and literature to develop without developing Uzbek, Turkmen culture and literature to develop without developing Turkmen, Kirghiz culture and literature to develop without developing Kirghiz, Azerbaijani culture and literature to develop without developing Azerbaijani.

A famous quote of Ismail Gaspirali, a great Turkish philosopher of Crimean origin, “*Unity in language, ideas, and work*” should not be forgotten, and importance should be placed in teaching the mother tongue at nursery schools.

Turkey has made a huge effort to establish bilateral and multi-party relationships between Central Asian Republics and international society. It is thought that Central Asian Republics participating in European-Atlantic organisations shall contribute greatly to ensuring peace and consistency in Eurasia.

In order to establish such consistency all countries in the region must be connected using roads and railways, just like in Europe, and reviving the historical “silk route.”

I would like to end my speech by sharing a summary of the speech Cemil Çiçek, President of the Grand National Assembly of Turkey, gave at the “Three Continents One Sea” themed 15th Eurasian Economy Summit held in Istanbul between 10th April 2012 and 12th April 2012, an organisation that has been held by the Marmara Group Foundation for the past 15 years, which 4 Presidents, 1 Prime Minister, 27 Ministers, and 9 previous Presidents attend;

“Eurasia, home to great riches in terms of natural sources in particular energy sources, is the common living ground for us all. If we can utilise the riches of this geography together it is inevitable that we continue being the consumers of developed countries. The annual foreign trade volume of this geography, where opportunities and hopes are great, exceeds USD 1 trillion. Under such circumstances this geography should receive a greater share of the world’s total gross national product. The road to achieving this goal is through cooperation and solidarity. This route should be adjusted so that it enables road and railway travel without visa requirements. This development that shall improve mutual tourism and trade shall revive the civilisation route of the past.”

Dear Guests,

Turkey is a country prepared to establish peace, serenity, and economic well being for a geography with different political and economical systems, as a true Eurasian country that is both Asian and European.

With Thanks.

Prof. Dr. S. Rıdvan Karluk
Almaty, 11 October 2012

Prof. S. Rıdvan Karluk, born in Eskişehir in 1948, graduated from Ankara University Faculty of Political Sciences in 1970. After working at the Ministry of Finance and Supreme Court of Public Accounts, he started his academic career at Eskişehir Administrative and Economic Sciences Academia's Department of Economy in 1972. He received Ph. D. in 1975 and associate professor degree in 1979. He carried out scientific research at Sussex University in 1975-1976. He established AET Department of State Planning Organization (General Directorate) in 1982. He was assigned to Turkish Embassy in Paris with the title of Planning Undersecretary with OECD in 1985. When he returned to Turkey in 1990, he was assigned as advisor to Undersecretary of State Planning Organization. Then he, as an advisor of Prime Ministry, performed research for ensuring establishment of "Turkish Payment Union" which is a model for improving economic relations between Turkey and Central Asian Republics and developed a project on this issue. He returned to teaching as a professor in 1991 at Eskişehir Anadolu University. In 1996, he became chairman of Scientific Board of Turkish Industrialists and Businessmen Foundation (TÜSİAV) and was assigned as Turkish Representative to International Chamber of Commerce, Commission on Trade and Investment Policy. Since 2010, he serves as the Dean of Faculty of Economics of Anadolu University.

Prof. Karluk has 26 books, more than 400 articles, 9 co-authored and 3 translation works published on international economic relations as well as Turkish economy. He serves in the referee committees of many scientific journals published in Turkey. He was awarded with 4 scientific research awards.

Açılış Konuşması

Prof. Dr. S. Rıdvan Karluk (Eskişehir Anadolu University, Turkey)

Sayın Başkan,
Saygıdeğer Katılımcılar,
Beykent, Manas ve Turan Üniversitelerinin Sayın Yetkilileri,
Sevgili Öğrenciler,
Hanımefendiler ve Beyefendiler,

Bugün burada bu konuşmayı yapma fırsatını bana veren Organizasyon Komitesi'ne teşekkür etmek isterim. Uluslararası Avrasya Ekonomileri Konferanslarının üçüncüsüne hoş geldiniz.

Benim bu güzel kente 1992 yılından bu yana dördüncü gelişimdir. Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra her gelişimde kentin çok hızlı gelişimine tanık oldum.

Konferans, Avrasya ekonomileri alanında çalışan öğretim üyeleri ile karar alıcılara yol gösteren sonuçlara ulaşacak ve bölge ekonomilerinin küresel dünya ekonomisine katkıda bulunmalarını sağlayacaktır.

Değerli katılımcılar,

Bilindiği gibi, Doğu Almanya Meclisi'nin kararı ile 13 Ağustos 1961 tarihinde Berlin'de yapılan ve "demir perde" olarak anılan duvarın 9 Kasım 1989 tarihinde yıkılmasının ardından 25 Aralık 1991 tarihinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin dağılması. Böylece dünyada tek kutuplu yeni bir yapılanma ortaya çıkmıştır. ABD önderliğindeki tek kutuplu yeni yapılanma, beraberinde yeni umutlar, belirsizlikler ve yeni tehditler getirmiştir.

Soğuk savaş dönemi son bulmuş ve uluslararası ilişkilerde Avrasya eksenli köklü bir değişim süreci yaşanmaya başlanmış, Doğu ile Batı arasındaki nükleer dengeye dayalı dünya düzeni de ortadan kalkmıştır.

Sovyetler Birliği'nin dağılması sonrasında Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan ile Özbekistan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'na katılmış ve Birleşmiş Milletler'in Bin Yıl Bildirisi'ni imzalamışlardır. Cumhuriyetler merkezi planlı ekonomiden piyasa ekonomisine geçmişler ve küresel dünya ekonomisi ile hızla entegre olmuşlardır.

Avrupa ve Asya'nın kesiştiği bölgede bulunan ve bu sebeple stratejik öneme sahip olan Orta Asya, yüzyıllardır iki kıtayı bir araya getirmektedir. Bu coğrafyada son 20 yılda bağımsızlıklarını kazanan Cumhuriyetleri ilk tanıyan ülke Türkiye'dir.

Türkiye ile Orta Asya Cumhuriyetleri arasındaki ilişkiler 1991 yılında başlayarak hızlı bir şekilde gelişmiş, 1992 yılının başlarında Türkiye, Orta Asya Cumhuriyetleri'nin tamamında büyükelçilikler açmıştır.

Türkiye'nin Orta Asya Cumhuriyetleri'ne sağladığı doğrudan yardımın etkin bir şekilde koordine edilmesini sağlamak için 1992 yılı Ocak ayında Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı adında ekonomik, kültürel ve teknik işbirliği ajansı kurulmuştur.

Yeni bağımsızlığına kavuşan devletlerin BM ve AGİT gibi uluslararası örgütlere üye olmaları konusunda gereken destek verilmiş, NATO'nun Barış İçin Ortaklık programında ortak üye ülkeler olmaları için rol üstlenilmiştir.

Türkiye'nin yaklaşımı, bu Cumhuriyetlerin hükümlerine ve toprak bütünlüklerine saygı ve karşılıklı kazanım temeline dayanmaktadır.

Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, bu ülkeler ile olan ekonomik ve politik ilişkilerini geliştirmek amacıyla Mart 1992 tarihinde Tacikistan dahil altı Cumhuriyete iyi niyet ziyaretinde bulunmak için bir heyet göndermiştir.

Zamanın Başbakanlık Baş müşaviri başkanlığındaki heyet içinde ben de vardım. Bu ziyarette zamanın tüm Devlet Başkanları ile görüşülmüş, Türkiye ile ilişkilerin geliştirilmesi yönünde önemli adımlar atılmıştır.

Atılan adımların somutlaştırılması ve Cumhuriyetlerin hızlı bir şekilde küresel dünya ekonomisine entegre olabilmeleri için tarafımdan "Avrasya Ödemeler Birliği" adı altında bir kuruluş oluşturulması amacıyla bir anlaşma taslağı hazırlanmış, fakat zaman içinde ortaya çıkan gelişmeler sebebiyle bu girişim başarıya ulaşamamıştır.

Aynı yıl Türkiye Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın ev sahipliğinde, Azerbaycan Devlet Başkanı Ebulfezli Elçibey, Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev, Kırgız Cumhuriyeti Devlet Başkanı Askar Akayev, Özbekistan Devlet Başkanı İslam Kerimov ve Türkmenistan Devlet Başkanı Saparmurad Niyazov'un katılımlarıyla Ankara'da bir zirve gerçekleştirilmiş ve Ankara Bildirisi imzalanmıştır.

Zirve'de Türkiye Cumhuriyeti ile bölge ülkeleri arasında gümrük mevzuatları uyumlaştırılarak kişi, mal ve hizmetlerin serbest dolaşımını sağlayan bir serbest ticaret düzeninin oluşturulması, ortak bir yatırım ve kalkınma bankasının kurulması, demiryolu, karayolu ve havayolu bağlantıları ile haberleşme imkanlarının geliştirilmesi, bölge ülkelerinin doğal kaynaklarının Türkiye üzerinden Avrupa'ya gönderilmesi üzerinde durulmuştur.

11'nci Zirve Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in ev sahipliğinde 20-21 Ekim 2011 tarihlerinde Almatı'da gerçekleştirilmiştir.

Bağımsızlıklarının 20'nci yılında Türk Konseyi kurumsal çatısı altında düzenlenen ilk Zirve olma özelliğini taşıyan Almatı Zirvesi, aynı zamanda belirli bir konu başlığı altında toplanan ilk Zirve olmuş, bu çerçevede Ekonomik İşbirliği ele alınmıştır.

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi), Türk dili konuşan ülkeler arasında kapsamlı işbirliğini teşvik etmek amacıyla uluslararası bir örgüt olarak 2009 yılında kurulmuştur. Kurucu üyeleri Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye'dir.

Konsey, Türkçe Konuşan Devletler Devlet Başkanları Zirveleri sonucunda ortaya çıkan ortak siyasi iradeye dayanmaktadır. Temel belgeleri olan 3 Ekim 2009 tarihli Nahçıvan Anlaşması ve 16 Eylül 2010 tarihli İstanbul Bildirisi'ne göre üye ülkeler, Birleşmiş Milletler Anlaşması'nın amaçları ve ilkelerini benimsemişlerdir.

İstanbul'da düzenlenen 16 Eylül 2010 tarihli Zirve'de Konsey'in kuruluşu ilan edilmiş, öncelikleri ve yol haritası ortaya konulmuştur.

Türkiye ile bölge ülkeleri arasındaki ekonomik ve politik ilişkiler gelişirken, Avrupa Kıtası'nda olduğu gibi Orta Asya'da da ekonomik ve politik kuruluşlar oluşmaya başlamış ve bölge ülkeleri arasındaki ilişkiler farklı kuruluşlar içinde gelişmiştir.

Bunlar arasında en önemlisi Bağımsız Devletler Topluluğu'dur. 21 Aralık 1991 tarihinde kurulmuş, 2010 yılı sonunda BDT serbest ticaret anlaşması imzalanmıştır. BDT üyeleri Azerbaycan, Beyaz Rusya, Ermenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Özbekistan, Tacikistan, Rusya Federasyonu ve Ukrayna'dır. (de facto)

Türkmenistan gözlemci üyedir. Gürcistan Topluluk'tan 17 Ağustos 2009 tarihinde ayrılmıştır. BDT pazarı 276 milyonluk nüfusu ile dünyanın en büyük pazarları arasındadır. Kapsadığı alan 22 milyon km²'dir.

Avrasya coğrafyasında Ortak Ekonomik Alan Anlaşması bir diğer önemli ekonomik işbirliği girişimidir. Beyaz Rusya, Kazakistan, Rusya ve Ukrayna arasında Ortak Ekonomik Alan Kurulmasına Dair Anlaşma 19 Eylül 2003 tarihinde imzalanmıştır.

Böylece üye ülkeler arasında serbest ticaret bölgeleri kurulması, mal ve hizmetler ticaretinde kısıtlamaların kaldırılması, ortak gümrük ve ticaret politikaları uygulanması amaçlanmıştır.

Avrasya Ekonomik Topluluğu ise, Beyaz Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Rusya ve Tacikistan arasında gümrük birliğinin sağlanması sonrasında ortak ekonomik alanın kurulmasını hedeflemiştir.

Anlaşma 10 Ekim 2000 tarihinde imzalanmış, Mayıs 2001'de yürürlüğe girmiştir. Mayıs 2002'de Moldova ve Ukrayna, Nisan 2003'te ise Ermenistan kuruluşu gözlemci olarak katılmışlardır.

Avrasya bölgesinde Türkiye ve Orta Asya Cumhuriyetlerinin bir arada bulunduğu bir diğer önemli kuruluş 1985 yılında Türkiye, İran ve Pakistan tarafından kurulan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'dır.

Türkiye, İran ve Pakistan Devlet ve Hükümet Başkanları, bölgesel ekonomik işbirliğini geliştirmek amacıyla 1964 yılında İstanbul'da bir bildiri yayınlamış ve Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği kurulmuştur. 1977 tarihli İzmir Anlaşması ile yasal statüsü oluşturulmuş, 1985 yılında Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'na dönüşmüştür.

Sovyetler Birliği'nin dağılması sonrasında bağımsızlıklarını kazanan Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan ile Afganistan'ın da katılımıyla toplam 7 milyon km² alan üzerinde yaklaşık 400 milyon nüfusa hitap eden ekonomik ağırlıklı bir bölgesel kuruluş olmuştur.

2015 yılına kadar serbest ticaret bölgesi olmak hedefler arasındadır ama bu hedefi gerçekleştirmek bugünün konjonktüründe zor görünmektedir.

Türkiye Ekonomik İşbirliği Teşkilatını, üye ülkeler arasında karşılıklı işbirliğini geliştirebilecek ve ekonomik istikrar için güçlü bir mekanizma olarak değerlendirmektedir.

Avrasya bölgesindeki diğer önemli bir kuruluş Şanghay İşbirliği Örgütü'dür. Çin Halk Cumhuriyeti, Kazakistan, Kırgızistan, Rusya, Tacikistan, Özbekistan tarafından 14 Nisan 2001 tarihinde kurulmuştur. Adını örgütün ilk toplandığı yerden (Şanghay) almaktadır. Hindistan, İran, Moğolistan, Pakistan gözlemci, Belarus, Sri Lanka, Türkiye "diyalog ortağı" konumundadır. Tümünü Tek Sayfada Göster

2011 yılında diyalog ortaklığı statüsü (tam üyelikten önceki statü) için başvuran Türkiye, Pekin'de 7 Haziran 2012 tarihinde toplanan Devlet Başkanları Konseyi'nin 12'nci Toplantısında kuruluşu diyalog ortağı olarak kabul edilmiştir. Böylece Türkiye, uluslararası platformda daha etkin bir rol üstlenebilecektir.

Çünkü kuruluş, Doğu'nun NATO'su olarak değerlendirilmektedir. Dönemin Rusya Devlet Başkanı Putin, kuruluşun Ağustos 2007'deki Bışkek Zirvesi'nde "Tek kutuplu dünya kabul edilemez" diyerek kuruluşun misyonu hakkında ipucu vermişti.

Askeri ve siyasi misyonunun yanında üye devletler, 2003 yılında ekonomik işbirliğini genişletmek amacıyla bir çerçeve anlaşması imzalamışlar ve uzun vadede bir serbest ticaret bölgesi oluşturulmasını hedeflemişlerdir.

Kuruluşu üye ülkeler Asya kıtasının beşte üçüne denk gelmektedir. 1.455 milyar nüfusa sahip olan bu kuruluş dünya nüfusunun dörtte birini oluşturmaktadır. Avrasya'nın en büyük ekonomik ve güvenlikle ilgili kuruluşudur.

Bölgede bu gelişmeler olurken Kazakistan, Avrasya'da tüm önemli ekonomik ve politik gelişmelerin içinde yer almıştır. Stratejik konumu itibarıyla bölgenin en önemli ülkelerinden biridir. 1991 yılındaki bağımsızlığın ardından geçen 21 yılda Kazakistan önemli başarılarla imza atmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu büyük Önder Atatürk'ün "kısa zamanda çok işler başarmıştır" ifadesi Kazakistan için de geçerlidir.

Kazakistan Cumhurbaşkanı Nur Sultan Nazarbayev'in 6 Şubat 2008 tarihinde başkent Astana'da yaptığı konuşmada Kazak halkı için söylediği "Kazakistanlı kimliği ve Kazakistan yurtseverliğini oluşturmaya önem verilmelidir" görüşü tüm Avrasya coğrafyasında yer alan Cumhuriyetler açısından önemlidir.

Tüm bölge ülkeleri, kendi kimliklerini, dillerini ve kültürlerini korumalıdır.

Nazarbayev'in ifadesiyle "Kazak kimliği, Kazak ulusunun mayası olmalı" görüşü bu coğrafyadaki tüm uluslar için geçerli olmalı, Özbek kimliği Özbek ulusunun, Türkmen kimliği Türkmenlerin, Kırgız kimliği Kırgızların, Azeri kimliği Azerilerin mayası olmalıdır. Bu gerçek hiçbir zaman unutulmamalı ve unutturulmamalıdır.

Sayın Nazarbayev'in "dillerin üçü bir arada" kültür projesi önemlidir fakat Kazakistan'da temel dil Kazakça olmalıdır. Eğer bir ortak dil kullanılması gerekli ise, tüm bu dillerin (lehçelerin) kökeni Türkçe olduğu için Türkçe birinci ortak dil olmalıdır.

Dil, bir ülkenin kültürünün temel taşıdır. İngilizce olmadan İngiliz, Fransızca olmadan Fransız kültüründen söz edilemeyeceği gibi, Kazak dili gelişmeden Kazak kültürü ve edebiyatı, Özbek dili gelişmeden Özbek kültürü ve edebiyatı, Türkmen dili gelişmeden Türkmen kültürü ve edebiyatı, Kırgız dili gelişmeden Kırgız kültürü ve edebiyatı, Azeri dili gelişmeden Azeri kültürü ve edebiyatı gelişemez.

Kırım kökenli büyük Türk düşünürü İsmail Gaspıralı'nın "dilde, fikirde, işde birlik" sözü unutulmamalı, ana okullarında ana dilin öğrenilmesine önem verilmelidir.

Türkiye, Orta Asya Cumhuriyetleri'nin uluslararası toplumla ikili ve çok taraflı ilişkiler kurmaları yönünde büyük çaba göstermiştir. Orta Asya Cumhuriyetlerinin Avrupa- Atlantik kurumlarına katılımlarının Avrasya'da barış ve istikrarın sağlanmasına büyük katkı sağlayacağı inancındadır.

Bu istikrarın sağlanmasında tıpkı Avrupa Kıtası'nda olduğu gibi tüm bölge ülkelerinin kara ve demiryolları ile birbirlerine bağlantısı sağlanmalı ve tarihi "ipek yolu" canlandırılmalıdır.

Marmara Grubu Vakfı tarafından 15 yıldır aralıksız sürdürülen ve 10-12 Nisan 2012 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen, 4 Cumhurbaşkanı, 1 Başbakan, 27 Bakan ve 9 eski Cumhurbaşkanı'nın katıldığı "üç kıta bir deniz" konulu '15. Avrasya Ekonomi Zirvesi'nde bir konuşma yapan TBMM Başkanı Cemil Çiçek'in konuşmasından kısa bir özeti sizlerle paylaşarak konuşmama son vermek istiyorum:

"Enerji kaynakları başta olmak üzere doğal kaynaklar yönünden büyük zenginlikleri barındıran Avrasya bizlerin ortak hayat sahasıdır. Bu coğrafyanın zenginliklerini birlikte değerlendiremediğimiz takdirde daha gelişmiş ülkelerin tüketicileri olmaya devam etmemiz kaçınılmazdır...Fırsat ve umutların büyük olduğu bu coğrafyanın yıllık toplam dış ticaret hacmi de 1 trilyon doları aşılıyor. O halde bu coğrafyanın dünyadaki toplam gayri milli hasıladan daha fazla pay alması gerekiyor. Bunun da yolu işbirliği ve dayanışmadan geçiyor...Bu güzergah vizesiz kara ve demir yolu ulaşımına imkan sağlayacak hale getirilmelidir. Karşılıklı turizmi ve ticareti geliştirecek olan bu gelişme geçmişin medeniyet güzergahını tekrardan ihya edecektir."

Saygıdeğer konuklar,

Türkiye, farklı politik ve ekonomik sistemlere sahip bu coğrafyada, barışın, huzurun ve ekonomik refahın sağlanmasına katkıda bulunmaya, hem Avrupalı ve hem de Asyalı, tam anlamıyla bir Avrasya ülkesi olarak hazır bir ülkedir.

Teşekkürlerimle.

Prof. Dr. S. Rıdvan Karluk
Alma-Ata, 11 Ekim 2012